

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ОЦІНКИ ВИСНОВКУ ЕКСПЕРТА

Ірина ГОРБАЧ,

*студентка навчальної групи 73бю
Національного аерокосмічного університету
ім. М. Є. Жуковського «Харківський
авіаційний інститут»*

Науковий керівник: *Голубов Артем, к.ю.н., с.н.с,
доцент кафедри права Національного
аерокосмічного університету ім. М. Є.
Жуковського «Харківський авіаційний інститут»*

Висновок експерта відповідно до ст. 84 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) – є самостійним процесуальним джерелом доказів у кримінальному процесі. Кримінально-процесуальне законодавство визначає обов'язкові вимоги до підстав призначення, експертизи, залучення експерта, змісту експертного висновку, які виступають умовою його використання як цього джерела доказів в кримінальному провадженні. Особливе значення в процесі використання висновку експерта в кримінальному провадженні має етап його оцінки учасниками провадження.

Актуальність дослідження процесу оцінки висновку експерта полягає в його сутнісній відмінності від інших процесуальних джерел доказів, передбачених КПК України. Як метод дослідження означеного питання обрано поєднання наукового тлумачення положень кримінального процесуального закону та здобутків криміналістики, що сприятиме поглибленому аналізу етапу оцінки висновку експерта як джерела доказів.

Відповідно до положень кримінального процесуального закону висновок експерта не має відмінної від інших видів джерел доказів у своїй юридичній силі в судовому процесі. Проте слід зважати на специфіку висновку експертизи як джерела доказів. Висновок експерта є документом, що містить результат застосування професійних спеціальних знань експерта, якими судді та інші учасники кримінального провадження в справі не володіють. Для них має бути обов'язковим лише знання про ключові моменти експертизи – вихідні положення та логічну складову, що відображені у висновку експерта. Саме тому важливу роль у використанні висновку експерта відіграє його повна, всебічна та неупереджена оцінка учасниками провадження.

Узагальнення положень КПК України та наукових праць щодо оцінки висновку експерта як самостійного джерела доказів дозволяє виокремити такі основні положення, що застосовуються в процесі його оцінки: 1) оцінка за внутрішнім переконанням учасника провадження; 2) об'єктивність; 3) достовірність; 4) критична оцінка; 5) наукова обґрунтованість; 6) правомірність та відповідність установленій законом процедурі. Зокрема, слід вказати, що основною складовою оцінки висновку експерта є встановлення його належності, яка зводиться до критичного погляду на

сам документ та ті висновки, що подані призначеним експертом до органу досудового розслідування або суду. У таких висновках підтверджується або ж спростовується реальний зв'язок між встановленими фактами та предметом доказування в кримінальному провадженні.

Науковці в галузі криміналістики звертають увагу на такі правила оцінки висновку експерта: 1) необхідно встановити, чи було дотримано вимог закону щодо призначення та проведення експертизи; 2) визначити, чи не було порушено порядку залучення експерта до участі в кримінальному провадженні; 3) перевірити компетентність експерта; 4) встановити достатність об'єктів, переданих експертові для дослідження; 5) визначити дотримання експертом вимог до проведення експертизи та підготовки висновку за її результатами; 6) визначити узгодженість висновку експерта з іншими матеріалами провадження [1, с. 185-192]. Такий підхід вартий уваги.

У випадку, коли результати проведеної експертизи викликають розумні сумніви, суд може допитати експерта [2]. Такий інструмент, передбачений у КПК України, сприяє не лише усуненню неточностей в експертному висновку, але й доповненню та поясненню відомостей, отриманих у результаті експертного дослідження. Суд та сторони при допиті експерта мають змогу подолати власні сумніви в розумінні висновку та наблизитися до встановлення істини в кримінальному провадженні. Слід зважати, що неточність результатів проведеної експертизи в більшості практичних випадків залежить не від самого експерта як суб'єкта її проведення. Так, належність, допустимість, достовірність і достатність висновку експерта залежить від низки факторів: правильності формулювання питань, які ставляться сторонами кримінального провадження для вирішення, законності здобуття матеріалів, які направляються для дослідження, їх достатності і якості [3, с. 99-102].

Таким чином, ефективне використання висновку експерта в кримінальному провадженні залежить не лише від компетенції залученого в справі експерта, а є результатом належного дотримання вимог до проведення експертизи та обґрунтованої всебічної оцінки її результатів. Учасники кримінального провадження при оцінці експертного висновку мають залишатися неупередженими та уникати суб'єктивного погляду на його положення. Також слід відмітити, що в криміналістиці розроблено спеціальні методики проведення різних видів експертиз, а також криміналістичні та рекомендації, дотриманню та врахуванню яких слід приділяти належну увагу.

Список використаних джерел:

1. Амеліна А. С., Білоусов Б. Л. Оцінка висновку експерта та його доказове значення. *Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика)*. №1-2, 2018. С. 185-192
2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 06.06.2021 року)
3. Пілюков Ю. Процесуальні вимоги до висновку експерта у кримінальному провадженні. *Актуальні проблеми правознавства*. №3, 2018. С. 99-102